

Gemeentelijke mondiale samenwerking

Een overzicht van
werkvormen en praktijken

Keuzemenu

Inhoud

Inleiding	3
Wegwijzer	4
1) Stedenband	5
2) Jumelages	10
3) Internationale jeugdwerking	15
4) Indirecte samenwerking	19
5) Mondiale samenwerking met de private sector	25
6) Mondiale netwerken	31
7) Humanitaire hulp / Noodhulp	35
8) Korte termijn expertiseuitwisseling	38
Literatuurlijst	40
Meer weten?	43

De basisinformatie voor deze publicatie verzamelde HIVA (KU Leuven) in opdracht van de VVSG. De ontwikkeling van deze publicatie werd financieel ondersteund door PLATFORMA (met middelen van de Europese Commissie), de Vlaamse overheid & de federale overheid.

Inleiding

Wil je als lokaal bestuur internationaal actief worden en zoek je naar geschikte vormen van mondiale samenwerking? Dit keuzemenu kan je helpen. Het biedt een overzicht van bestaande werkvormen en praktijken. Elke vorm wordt kort beschreven met een definitie en enkele kenmerken, zoals de meerwaarde voor het lokale bestuur, participatie, tijdsduur en budget. Daarnaast worden er telkens ook een aantal praktijkvoorbeelden gegeven.

Dit keuzemenu heeft voornamelijk als doel om lokale besturen te inspireren en hen een hulpmiddel te bieden om te bepalen welke modaliteiten het beste passen bij hun specifieke context, verwachtingen en mogelijkheden.

Het keuzemenu heeft niet de ambitie om volledig te zijn. Het is een dynamisch instrument waaraan extra modaliteiten kunnen worden toegevoegd. De verschillende werkvormen in het keuzemenu sluiten elkaar ook niet uit. In de praktijk is het zelfs eerder de regel dan de uitzondering om meerdere vormen tegelijkertijd toe te passen. Er kan dus overlap zijn tussen de voorgestelde modaliteiten en er kunnen ook aanzienlijke verschillen zijn in de manier waarop modaliteiten in de praktijk worden gebracht.

Dit keuzemenu kwam tot stand met de ondersteuning van HIVA, het onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving van de KU Leuven.

Legende

voorbeeld

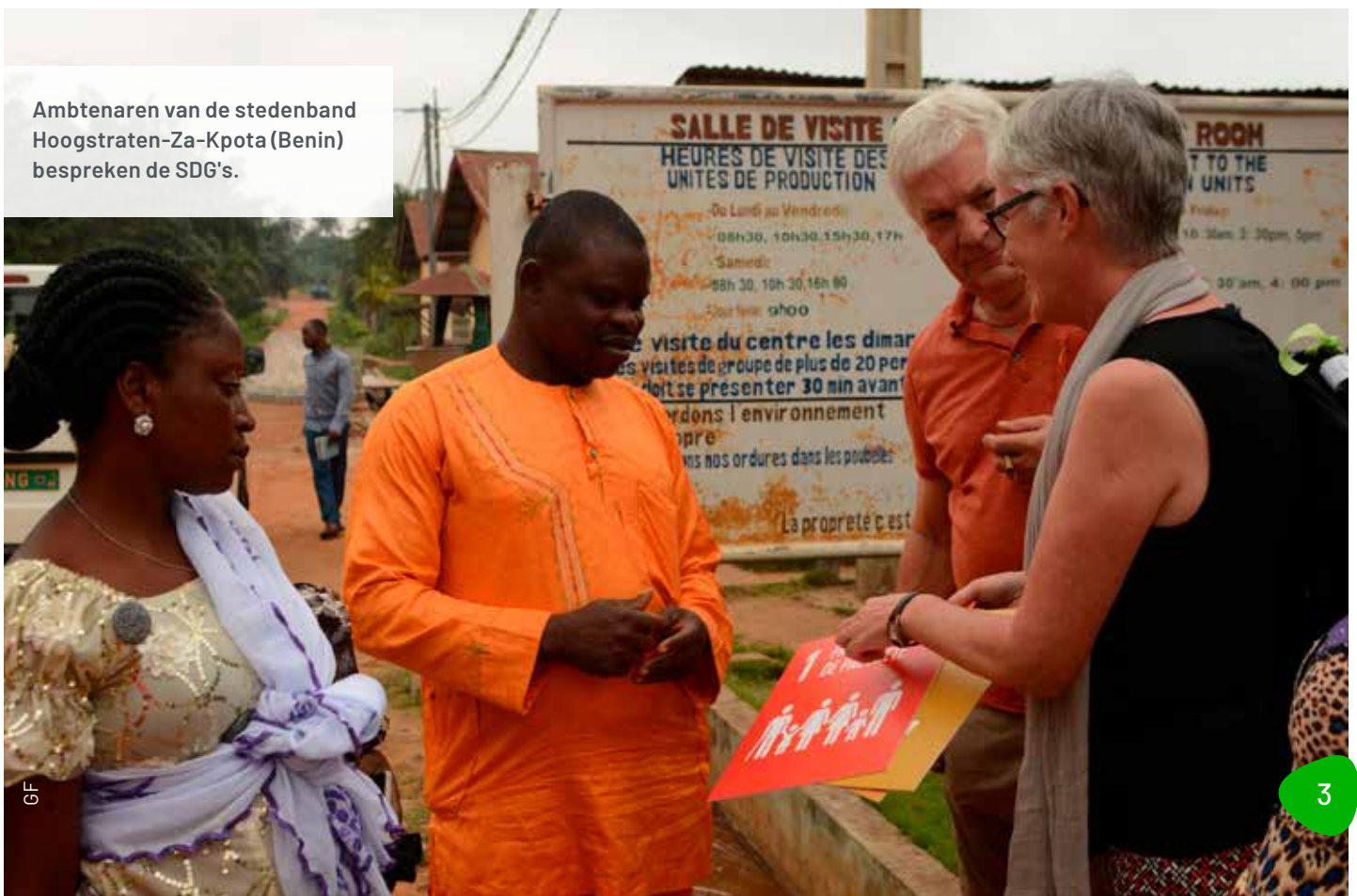

meer weten

woord

link

Ambtenaren van de stedenband
Hoogstraten-Za-Kpota (Benin)
bespreken de SDG's.

Een delegatie uit Bornem en van afvalintercommunale IVAREM op werkbezoek in de Zuid-Afrikaanse gemeente Nquthu om uit te wisselen over de ophaling, verwerking en recycling van afval.

Nquthu

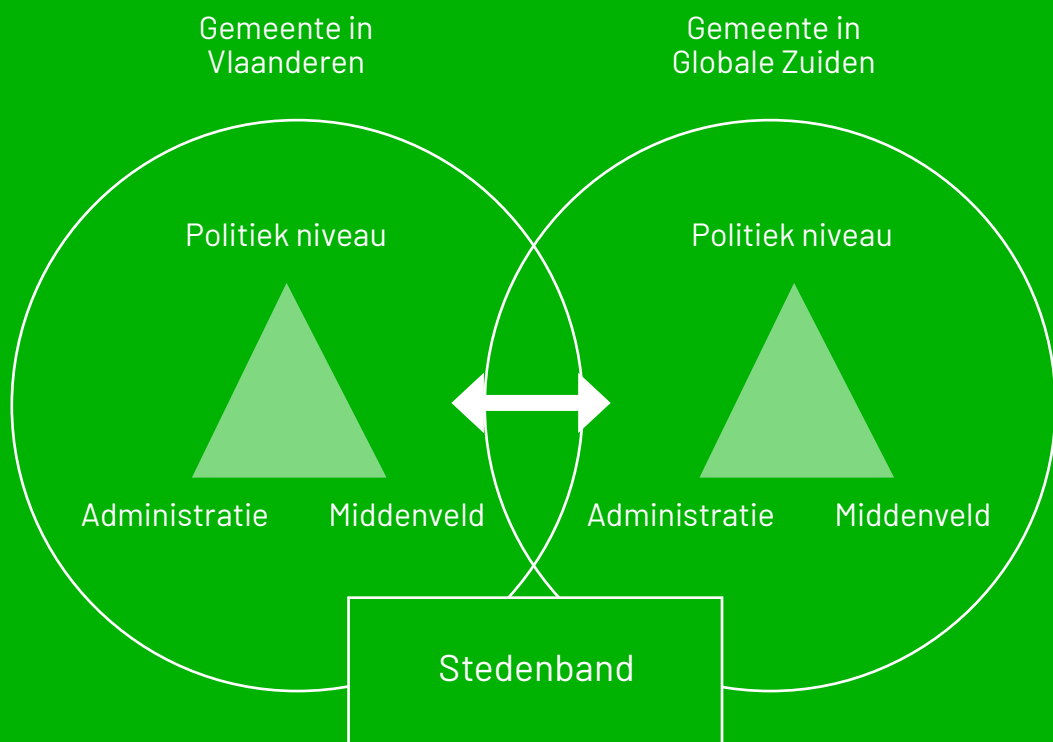
Wegwijzer

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de modaliteiten die verderop worden beschreven. Voor elke werkvorm werd aangegeven in welke mate verschillende kenmerken erop van toepassing zijn. Deze tabel kan een houvast bieden voor gemeenten die op zoek zijn naar een (nieuwe) vorm van mondiale samenwerking en hier al bepaalde elementen of kenmerken voor in gedachten hebben.

Kenmerken	Bijdrage tot bestuurkrachtversterking	Betrokkenheid van politiek en ambtelijk niveau	Betrokkenheid van middenveld verenigingen, ngo's, scholen...	Betrokkenheid van Private sector bedrijven, sociale economie	Wederkerigheid	Opportuniteit voor mondiaal burgerschap	Termijn	Budget
Werkvormen								
Stedenband	+++	+++	+++	++	+++	++	+++	+++
Jumelage	-	++	+++	+	++	++	+++	+
Internationale jeugdwerking	-	+	+++	-	+	+++	++	+
Indirecte samenwerking	+	+	+++	+	++	++	+++	++
Mondiale samenwerking met betrokkenheid van de private sector	+	++	++	+++	++	+	++	+
Mondiale netwerken	+	++	+	+	++	-	++	+
Humanitaire hulp/ Noodhulp	-	+	+++	+	+	+	+	+
Korte termijn expertise-uitwisseling	++	++	++	+	++	+	++	+

Stedenband

Een stedenband is een partnerschap tussen een gemeente of stad in Vlaanderen en een lokaal bestuur in het Globale Zuiden. Het doel van een stedenband is om via wederzijdse bestuurskrachtversterking¹ bij te dragen aan goed lokaal bestuur in beide gemeenten of steden. Dit gebeurt voornamelijk via het uitwisselen van kennis en ervaringen en wederzijdse ondersteuning. Lokale besturen hebben overal ter wereld gelijkaardige bevoegdheden en worden geconfronteerd met dezelfde uitdagingen. Deze overeenkomsten vormen een goede basis voor samenwerking en uitwisseling. Betrokkenheid van politici, ambtenaren en de bevolking is hierbij essentieel.

¹ Bestuurskrachtversterking is een proces op lange termijn om de capaciteit van lokale overheden in functie van het opnemen van hun opdracht op een kwaliteitsvolle manier, verder te verhogen.

Wederkerigheid

Een belangrijk kenmerk van een stedenband is het principe van wederkerigheid, een win-winsituatie voor beide lokale besturen. Een stedenband beoogt immers een inhoudelijke samenwerking waar samen een strategie wordt uitgewerkt rond specifieke beleidsthema's waar beide gemeenten of steden aan werken (bv. afvalbeheer, lokale economische ontwikkeling, digitalisering van het bevolkingsregister, burgerparticipatie, mondiaal burgerschap,...). Vanuit zulk perspectief wordt er niet toegewerkt naar één vooraf bepaalde oplossing via een loutere overdracht van middelen of technische knowhow. In plaats daarvan wordt samengewerkt aan lokaal verankerde oplossingen die een win-win opleveren voor de verschillende partners. De gemeente Mol beschrijft de win-win van de stedenband als volgt: *'De stedenband is geen doel op zich, maar een model, een manier om zowel het gemeentebestuur als de bevolking bewust te maken van mondiale verhoudingen en de rol die zij op lokaal vlak kunnen vervullen. De stedenband is als het ware de kapstok waaraan het gemeentelijk mondiaal beleid gehangen kan worden. Door de stedenband kunnen ingewikkelde problemen zeer concreet vertaald worden naar de dagdagelijkse problemen waarmee de mensen geconfronteerd worden. De stedenband wijst ons ook op onze verantwoordelijkheid om samen de wereld voor iedereen leefbaarder te maken.'* ([Website Stedenband Mol – Santo Tomás](#))

Enkele aandachtspunten m.b.t. wederkerigheid:

- Veel lokale besturen in Vlaanderen zijn nog zoekende om wederzijdse bestuurskrachtversterking een centrale plaats te geven in hun stedenband. Het is belangrijk om hierrond een duidelijke visie en doelstellingen uit te werken.
- De ondersteuning van projecten in de partnergemeente in het Globale Zuiden via een klassiek model van hulpverlening draagt niet bij tot wederzijdse bestuurskrachtversterking. Zo'n klassiek donor-ontvanger-model is niet gebaseerd op gelijkwaardigheid en werkt ook niet bevorderend voor de institutionele inbedding van de stedenband binnen de Vlaamse gemeente.
- Wederzijdse bestuurskrachtversterking vergt een ambitie langs beide kanten van het partnerschap om initiatieven binnen de stedenband in te bedden in een traject dat bijdraagt tot capaciteitsopbouw via uitwisseling van kennis en expertise vanuit verschillende beleidsdomeinen en met betrokkenheid van de administratie, het politieke niveau en andere gemeentelijke actoren.

Participatie

Een stedenband kan een krachtig kader bieden voor lokale besturen om diverse actoren uit de stad of gemeente te mobiliseren en te stimuleren om op een geïntegreerde manier samen te werken. Het lokaal bestuur is goed geplaatst om hierin een faciliterende rol op te nemen. Men spreekt dan over een multi-actorenbenadering. Zulke aanpak houdt een actieve betrokkenheid en samenwerking in vanuit verschillende gemeentelijke beleidsdomeinen en dit zowel vanuit de administratie als het politieke niveau. Een multi-actorenbenadering veronderstelt eveneens een sterke betrokkenheid van andere actoren zoals middenveldorganisaties, bedrijven en kennisinstellingen die elk vanuit hun expertise samenwerken aan een bepaalde doelstelling, bijvoorbeeld het duurzaam beheer van afval of natuurlijke rijkdommen. De mate waarin zulke multi-actorenbenadering vorm krijgt is sterk bepalend voor de impact en het publieke en politieke draagvlak voor de stedenband.

Termijn

Een stedenband is een langdurige samenwerking tussen beide partnergemeenten. Het langdurige karakter biedt een bevorderend kader voor de ontwikkeling van een vertrouwensrelatie tussen de twee lokale besturen.

Budget

- **Budget voor personeelsinzet:** een ambtenaar mondiaal beleid (minstens 0,5 VTE) voor de opvolging van de stedenband.
- **Werkingsbudget:** hoewel dit bedrag sterk varieert, raadt de VVSG Vlaamse lokale overheden aan om minstens 10.000 euro per jaar aan eigen middelen in de stedenband te investeren. Meerdere stedenbanden doen bijkomend een beroep op subsidies: federale subsidies (bv. <https://www.vvsg.be/internationaal/algemeen>); Europese subsidies (bv. [stedenband Oostende - Banjul](#) via het 'Partnerships for Sustainable Cities'-programma); provinciale subsidies (bv. [Stedenband KeMoPoDi](#)).

Future Proof Banjul – stedenband Oostende & Banjul

Het Europese subsidieprogramma Partnerships for Sustainable Cities kende in 2018 een projectsubsidie toe aan het project 'Future Proof Banjul' van stedenbandpartners Oostende en het Gambiaanse Banjul, beide kuststeden. Het project wil bijdragen aan de realisatie van een weerbaar en leefbaar Banjul als een hub van handel, welvarendheid, duurzaamheid en goed bestuur.

De specifieke doelen van het project zijn gericht op vijf pijlers:

- 1) Goed en effectief bestuur;
- 2) Kenniscentrum Duurzame Ontwikkeling Crab Island;
- 3) Duurzaam afvalbeheer;
- 4) Vergroening Banjul en
- 5) Capaciteitsopbouw Edward Francis Small Teaching Hospital.

De stedenband zit sterk verankerd binnen de twee lokale besturen en probeert zoveel mogelijk op een geïntegreerde manier en vanuit een multi-actorenbenadering naar de verschillende doelstellingen toe te werken.

De burgemeesters van Banjul en Oostende schudden elkaar de hand.

P. Vanslambrouck

Pieter Cliecteur

Oostende

De burgemeesters van Dogbo en Roeselare nemen de Platformaward in ontvangst, een mooie erkenning voor hun werk rond geboorteregistratie in Benin.

Ambtenaren uit Roeselare en Dogbo maken de SDG-cirkeloefening, een methodiek van de VVSG.

Stedenband Roeselare – Dogbo

Sinds 2010 heeft Roeselare een stedenband met Dogbo, een stad in het West-Afrikaanse land Benin. De essentie van de stedenband is dat beide besturen kennis en ervaring uitwisselen. Er wordt samengewerkt rond gemeenschappelijk gekozen thema's zoals geboorteregistratie, de markt, cultuur, onderwijs, water en hygiëne.

Specifiek rond geboorteregistratie zorgde een intensief traject van vorming, digitalisering en sensibilisatie ervoor dat de geboorteregistratie van 60% naar 100% steeg in Dogbo. Hiertoe werden ziekenhuispersoneel, ambtenaren en politici opgeleid om ervoor te zorgen dat elk kind vlot en correct geregistreerd wordt. Daarnaast krijgen ouders via verschillende kanalen informatie over het belang van geboorteregistratie. Bovendien worden de geboortes niet alleen op papier bijgehouden, maar worden alle gegevens gedigitaliseerd. Voor de multidisciplinaire aanpak van de geboorteregistratie wonnen Dogbo en Roeselare in 2018 de

Europese PLATFORMAwards. Deze award wordt tweejaarlijks uitgereikt aan steden, gemeenten of regio's in Europa die sterk inzetten op gemeentelijke samenwerking met een partner in het Globale Zuiden.

Peer-to-peer uitwisseling tussen beide gemeenten versterkte de technische knowhow, maar ook het draagvlak voor de stedenband in Roeselare. Bovendien biedt de stedenband opportuniteiten op het gebied van wereldburgerschapseducatie en indirecte samenwerking. Zo wordt in samenwerking met de Belgische ngo Join for Water de link met Dogbo gelegd binnen een educatief project dat scholen in Roeselare op een duurzame manier wil laten omgaan met water. Ook gelinkt aan de stedenband ondersteunt de Roeselarese vzw D.O.G.B.O.-Dogbo een aantal sociale projecten en organiseert zij ervaringsreizen naar de Beninese partnergemeente.

Een delegatie uit Roeselare op werkbezoek in Dogbo

De mondiale ambtenaar van Deinze-Lievegem legt uit aan andere stedenbanden hoe ze een scholenwerking uitbouwen in Senegal.

Deinze-Lievegem

Senegalhuisje KeMoPoDi

Deinze-Lievegem

Stedenband Deinze & Lievegem - KeMoPoDi

Sinds 2010 werken Lovendegem, Waarschoot, Zomergem en Nevele samen in een stedenband met Keur Moussa, Pout en Diender (afgekort KeMoPoDi) in Senegal. Na de fusie zetten Deinze en Lievegem de stedenband verder, deze keer met focus op bestuurskrachtversterking.

Deze stedenband is uniek omwille van de intergemeentelijke samenwerking van maar liefst 5 gemeenten en de sterke focus op de scholenwerking, met een educatief, mobiel Senegalhuisje voor alle basisscholen, 5 scholenbanden en heel wat scholenprojecten in KeMoPoDi. Binnen de stedenband wordt voornamelijk samengewerkt rond bestuurskrachtversterking met specifieke aandacht voor het afvalbeleid. Wat betreft onderwijs gaat het in de Vlaamse gemeenten vooral over wereldburgerschapeducatie op een heel tastbare manier, terwijl in Senegal voornamelijk ingezet wordt op het verbeteren van de onderwijskwaliteit.

De stedenband is ingestapt in het federaal Senegalprogramma 2022-2026 waarin het samenwerkt met 2 andere Senegalese stedenbanden, Sint-Niklaas/Tambacounda en Zemst/Sokone. Dit programma beoogt de versterking van de lokale besturen, een verbetering van de dienstverlening en het bevorderen van de samenwerking tussen de bevolking en de gemeenten rond een duurzaam intergemeentelijk afvalbeleid.

Er is ook een nauwe samenwerking met de intergemeentelijke stedenbandraad van vrijwilligers van Lievegem en Deinze. De stedenband is dus een cocreatie van politiek, administratie en de bevolking. Ook in KeMoPoDi zijn commissies opgestart om de burgerparticipatie te verhogen en wordt geëxperimenteerd met 'gebiedsgerichte coaching', waarbij opgeleide coaches de lokale bevolking en politiek dichter bij mekaar brengen.

De federale subsidie bedraagt 30.000 à 40.000 euro per jaar, die uiteraard aangevuld wordt met middelen van de stedenbandgemeenten.

- De motivatie voor het aangaan van een stedenband (VVSG)
- Van Noord-Zuid naar Mondiaal. Naar een lokaal mondiaal beleid (VVSG)

Jumelages

Een jumelage is een officiële vriendschapsband tussen twee of meer lokale besturen uit verschillende landen binnen de Europese Gemeenschap. Je ziet ze vaak aangekondigd via een jumelage bord langs de kant van de weg als je de gemeente of stad binnenkomt.

Opgekomen in de periode na de Tweede Wereldoorlog met het oog op verbinding tussen 'Oost' en 'West' zijn jumelages traditioneel voornamelijk gericht op culturele uitwisseling tussen burgers van beide partnergemeenten. Bijdragen tot wederzijds begrip en tolerantie en het versterken van Europese samenhang en identiteit blijven tot op vandaag belangrijke doelstellingen van jumelages. Sommige gemeenten kiezen ervoor om een jumelage of vriendschapsband aan te gaan met een lokaal bestuur van buiten de Europese Gemeenschap. Net zoals bij de Europese jumelages zijn zulke partnerschappen voornamelijk gericht op culturele uitwisseling (zie praktijkvoorbeeld Oostende-Ostende).

De meeste jumelages bieden een kader voor gezamenlijke activiteiten en voor uitwisseling van lokale verenigingen en inwoners. Meestal wordt er uitgewisseld in de domeinen cultuur, toerisme, jeugd en sport, maar eender welk thema kan aan bod komen. In sommige gevallen worden projecten opgezet rond specifieke thema's zoals waterbeheer, economische ontwikkeling of de verbetering van sociale diensten.

Wederkerigheid

Jumelages bieden verschillende voordelen voor de partnergemeenten. Ze laten toe om cultuur en tradities van andere landen en gemeenschappen te ontdekken en te ervaren. Ze kunnen eveneens een impuls geven aan het toerisme en kansen bieden voor lokale bedrijven en ondernemers. Ook bieden ze een kader waarin jongeren uit beide gemeenten via school of jongerenorganisaties met elkaar in contact kunnen komen. Bovendien is er vaak uitwisseling tussen allerlei lokale verenigingen en comités en kunnen er hechte vriendschappen worden opgebouwd.

Participatie

Ideaal gezien, vergt een jumelage in beide gemeenten of steden een engagement van zowel de lokale besturen (politiek en administratie) als de burgers. Daartoe wordt meestal een jumelagecomité opgezet waarin zowel burgers als het lokaal bestuur zetelen. De gemeenten die officieel met elkaar in zee gaan, ondertekenen een oorkonde. Dat is een bezegeling van de samenwerking, maar er zijn geen verplichtingen aan verbonden.

Termijn

Een jumelage omvat een langdurige samenwerking tussen beide partners.

Budget

Activiteiten in het kader van een jumelage worden doorgaans uitgevoerd door vrijwilligers en gefinancierd met subsidies van het lokaal bestuur die aangevuld worden met middelen uit fondsenwervende activiteiten van betrokken organisaties (scholen, verenigingen, ondernemers, etc.). Er zijn (bepaalde) mogelijkheden voor subsidies, onder meer financiering vanuit de Europese Commissie.

Sint-Niklaas informeert inwoners en bezoekers over haar jumelages en stedenbanden.

Lichtervelde - Communauté de Communes de la Région d'Audruicq (CCRA)

Lichtervelde heeft sinds 2008 een jumelage met de Communauté de Communes de la Région d'Audruicq (CCRA) in het departement Pas-de-Calais in Frankrijk, dat 15 gemeenten omvat.

Het jumelagecomité Lichtervelde-CCRA.

Het startpunt van de jumelage was een festiviteit georganiseerd vanuit de CCRA waarop oudgediende seizoenarbeiders vanuit Lichtervelde uitgenodigd waren en waarbij de toenmalige schepen bevoegd voor Europa een belangrijke faciliterende rol speelde. De daaropvolgende jaren werden de contacten intenser via aanwezigheid op elkaars folklorefeesten. In 2008 werd een oorkonde ondertekend waarin werd gesteld dat de jumelage er op gericht was uitwisselingen tot stand te brengen

op cultureel, sportief, toeristisch, sociaal en economisch vlak en om het verenigingsleven te dynamiseren in het belang van alle inwoners van beide gemeenten. Ook zou een bevoorrechte relatie opgebouwd worden tussen de schoolgaande jeugd uit beide regio's. Sindsdien werden talrijke activiteiten georganiseerd waaronder educatieve klasexcursies, een jaarlijkse jumelage-contactdag voor comitésleden waarop nieuwe ideeën voor uitwisselingen worden uitgewerkt, contacten tussen jeugdvoetbalclubs, wandelclubs, heemkringen, koren en fanfares, een tweejaarlijks bezoek aan de cichoreifeesten.

Het jumelagecomité in Lichtervelde omvat een 10-tal leden waaronder personen vanuit het politieke niveau, de administratie en een aantal burgers. Deze laatste zetelen als individuen en niet als vertegenwoordigers van middenveldorganisaties. Verenigingen die een uitwisseling aangaan kunnen een kleine subsidie aanvragen bij de gemeente. De richtlijnen voor zulke

subsidieaanvragen staan beschreven in het jumelage-subsidiereglement. Daarnaast maakt de gemeente ook gebruik van Europese subsidies.

Naast de informele uitwisselingen werden eveneens plannen gemaakt voor gezamenlijke projecten, waaronder de renovatie van een oude chicorei Ast, een gebouw waarin vroeger de wortels van de cichoreiplant werden gedroogd en geroosterd om koffiesurrogaten te maken. Bedoeling is om deze Ast te gebruiken als interactieve archief- en tentoonstellingsruimte waar ook verwezen zou worden naar de gemeentelijke toeristische attracties, waaronder de accordeonfabriek, wandelroutes met QR-codes en fietsroutes. Zo werd er een fietsroute uitgestippeld die Vieille-Eglise in Frankrijk verbindt met Lichtervelde via kleine wegen die ideaal zijn voor wielertoerisme. Op die manier beoogt de jumelage, naast de culturele uitwisseling, ook een economische return voor de gemeente en de bredere regio rond Lichtervelde en de Franse Audruicq regio.

Eurozoersel

De gemeente Zoersel heeft drie officiële jumelages met Lora Del Rio (Spanje), Crucea (Roemenië) en Laubach (Duitsland). Daarnaast heeft de stad ook vriendschapsbanden met Gräfenhainichen (Duitsland), Moutier (Zwitserland) en Elancourt (Frankrijk). Via deze jumelages en vriendschapsbanden wil Zoersel haar inwoners stimuleren om over de grenzen heen te kijken. Tegelijk ziet de gemeente deze vorm van internationale samenwerking als een meerwaarde om haar eigen lokale doelstellingen te realiseren. Samen met vrijwilligers van de jumelagecomités in Zoersel en de jumelagemeenten worden gezamenlijke projecten opgezet en Europese subsidiemogelijkheden verkend. Zo werkten de Zoerselse partnergemeenten binnen het Climate

Alliance netwerk samen rond gemeenschappelijke milieudoelstellingen ([Zoersel magazine, 2018](#)).

Een belangrijke weerkerende activiteit is het EuroZoersel jumelagefeest dat sinds 1993 om de drie à vier jaar in Zoersel wordt georganiseerd. Tijdens Eurozoersel komen mensen vanuit de verschillende zustersteden voor een aantal dagen samen in een geest van vriendschap en verbroedering en met respect voor ieders eigenheid. Buitenlandse gasten verblijven tijdens Eurozoersel gewoonlijk in een gastgezin. Voor het gastgezin is dit een unieke gelegenheid om een Europese medeburger te leren kennen en vriendschapsbanden uit te bouwen.

Oostendenaars
dansen tango op
muziek door een
orkest uit Ostende,
Argentinië.

Partnerschap Oostende (België) en Ostende (Argentinië)

Sinds 2021 heeft de stad Oostende een formele samenwerking met de stad Ostende die in 1909 in Argentinië door inwoners van Oostende werd opgericht. Via dit partnerschap willen beide steden niet alleen hun historische banden aanhalen, maar ook hun internationale uitstraling versterken, kennis uitwisselen en samenwerkingen opzetten. Voorbeelden van gezamenlijke activiteiten zijn de tentoonstelling België-Argentinië, inclusief tango- en culinaire-literaire avond in het Oostendse Mu. ZEE in 2022 en het Jazz en la Playa muziekfestival dat jaarlijks plaatsvindt in Ostende. In 2023 staat er eveneens een optreden van een Argentijns Tango Jazz kwartet in Oostende gepland.

Een tango-orkest uit Ostende bezoekt Oostende.

- [Twining.org](https://www.twining.org)
- [Europa \(vvsg.be\)](https://www.europa.vvsg.be)

Nicajongeren uit Mol samen met de jongeren uit Santo Tomas op citytrip in Antwerpen.

Internationale jeugdwerking

Heel wat steden en gemeenten ondersteunen programma's of initiatieven die internationale uitwisseling tussen jongeren bevorderen. Deze kunnen verschillende vormen aannemen zoals internationale stages in samenwerking met hogescholen en universiteiten, scholenbanden, ervaringsreizen, internationale kampen of projecten alsook vrijwilligerswerk binnen organisaties die zich inzetten voor mondiale samenwerking. Het doel is meestal tweeledig, namelijk het bevorderen van mondiaal burgerschap en mondiale samenwerking. De ondersteuning door het lokaal bestuur kan verschillende vormen aannemen: naast financiële ondersteuning kan het bestuur ook infrastructuur ter beschikking stellen, begeleiding voorzien of lokale jongerenorganisaties of scholen in contact brengen met gelijkaardige organisaties in partnergemeenten in andere landen. Stedenbanden en jumelages kunnen hiervoor een faciliterend kader bieden. Doorgaans speelt de jeugddienst hier een sleutelrol, vaak in samenwerking met andere organisaties (bv. [JINT](#), [Bataljong](#)) waarmee bijvoorbeeld subsidieaanvragen worden uitgewerkt voor gezamenlijke projecten.

Wederkerigheid

Voor de Vlaamse lokale besturen biedt internationale jeugdwerking belangrijke opportuniteiten voor het bevorderen van mondiaal burgerschap bij jongeren. Het draagt bij tot interculturele vaardigheden, een breder perspectief op de wereld en een sterkere betrokkenheid bij mondiale vraagstukken, zoals duurzaamheid, klimaatverandering en mensenrechten. Bovendien stimuleert het jongeren om achteraf verder engagement op te nemen rond mondiaal beleid of mondiaal burgerschap, bijvoorbeeld in de verenigingen waar ze actief zijn (bv. Chiro, scouts, KSA,...) of als vrijwilliger binnen de mondiale werking van de gemeente. Sommige internationale jeugdwerkingen waarbij Vlaamse jongeren naar landen in het Globale Zuiden reizen, faciliteren eveneens een tegenbezoek van jongeren vanuit deze landen naar Vlaanderen. Voorbeelden zijn de Nicajongeren van de gemeente Mol en de inleefreizen van Dwagulu Dekente in Sint-Niklaas. Voor vele internationale jongerenwerkingen blijft het weliswaar een uitdaging om zulke tegenbezoeken te organiseren. De online communicatieplatformen vonden tijdens de coronacrisis sterk ingang en bieden nieuwe opportuniteiten voor internationale uitwisseling zonder te moeten reizen. Somme organisaties zetten ook in op interculturele ontmoetingen in Vlaanderen tussen jongeren met en zonder een migratieachtergrond (zie praktijkvoorbeeld Dwagulu Dekente, Sint-Niklaas).

Participatie

De ondersteuning van een internationale jongerenwerking biedt kansen om jongeren op een actieve manier te betrekken bij lokale processen van mondiale samenwerking. Bovendien biedt het mogelijkheden om via scholen of jeugdverenigingen jongeren te bereiken die vaak niet bereikt worden via de reguliere werking van ngo's. Daarnaast kan het er toe bijdragen dat de jongeren zich op latere leeftijd blijven inzetten voor mondiale samenwerking in hun loopbaan of als vrijwilliger.

Termijn

Initiatieven van internationale jeugdwerking alsook de ondersteuning ervan door het lokaal bestuur vergen meestal een langetermijnperspectief.

Budget

Doorgaans nemen lokale besturen de subsidiemogelijkheden voor initiatieven rond internationale jongerenwerking op in het subsidiereglement voor internationale samenwerking (bv. subsidiereglement Merelbeke). Hieraan worden meestal een aantal voorwaarden gekoppeld zoals de inbedding van een internationale uitwisseling of inleefreis in een breder begeleid vormingstraject. Meerdere studies² wijzen immers op het risico dat bestaande vooroordelen en percepties van deelnemers aan inleefreizen nog kunnen versterkt worden indien er geen voor- en na-traject wordt voorzien.

2 Zie bijvoorbeeld de volgende studies:

- Van Ongevalle, J., Huyse, H., Van Petegem, P. (2013), *Learning about the effects of development education programmes. Strengthening planning, monitoring, and evaluation (PME) through reflective practice*. The International Journal of Development Education and Global Learning. vol:5 issue:2 pages:47-70
- Love 2013, Love, J., (2013), *International voluntary service in a school partnership: "voluntaourism" or effective development education?* Unpublished Master Thesis. Institute of Education.
- Bourn, D., (2015), *The Theory and Practice of Development Education. A pedagogy for global social justice*. First edition. New York: Routledge.

Yara Markey

Oostende – Banjul: de stedenband als kader voor jongerenwerking

Stad Oostende stimuleert interculturele ontmoeting en intercultureel leren tussen scholieren en leerkrachten en biedt ondersteuning voor uitwisselingsreizen naar de partnerschool of voor het uitvoeren van projecten in Banjul (Gambia), waarmee Oostende sinds 2003 een stedenband heeft. De uitwisselingsreizen worden georganiseerd sinds 2005 en er zijn ondertussen meer dan 1.000 leerlingen en leerkrachten op bezoek geweest in Banjul. Momenteel zijn het Onze-Lieve-Vrouwecollege, Sint-Jozefsinstituut, Vrij Technisch Instituut, Vesaliusinstituut, SBSO Ter Zee, Sint-Andreasinstituut en De Studio betrokken bij de realisatie van de inleefreizen naar Gambia. Op vraag van het stadsbestuur van Oostende naar de visie van de verschillende scholen rond de relatie met hun

partnerschool in Banjul, werd een beknopte handleiding uitgewerkt die de scholen kan helpen om hun scholenband vorm te geven.

Binnen de stedenband Oostende – Banjul worden ook regelmatig stages georganiseerd waarbij studenten vanuit verschillende disciplines (o.a. verpleegkunde, sociaal werk, bouwkundig ingenieur,...) voor drie tot vijf maanden praktijkervaring opdoen bij een organisatie in Banjul. De stages komen tot stand in samenwerking met de Banjul City Council, betrokken scholen in Banjul, Red Cross Gambia Banjul, Edward Francis Small Teaching Hospital, stadsbestuur Oostende en de betrokken hogescholen en universiteiten in Vlaanderen.

Merelbeke – Toucountouna: van inleefreizen tot sensibiliseringscampagnes

In september 2019 werd met ondersteuning van de Merelbeekse jongeren tijdens een inleefreis een jeugdraad (Conseil Communal de la Jeunesse de Toucountouna) in Toucountouna (Benin) opgericht. Aanvullend richtten de deelnemers van twee inleefreizen in 2017 en 2019 'Les Amis de Toucountouna' op om deze jeugdraad te ondersteunen op financieel en inhoudelijk vlak. Dit gebeurt enerzijds door de inzameling van de nodige fondsen en anderzijds door de evaluatie van ingediende projecten. De inhoud van de projecten is

uiteenlopend: opleiding voor het vervaardigen van zeep, bewustwording over het vroegtijdig verlaten van school, sensibilisering over anticonceptie, seksuele gezondheid en tienerzwangerschap, campagne rond hygiëne in tijden van corona, etc. Er worden zowel inleefreizen georganiseerd voor jongeren uit Merelbeke naar Toucountouna als andersom. In 2020 was de jaarlijkse kost uit eigen gemeentelijke middelen voor dit project 3.068 euro. Merelbeke heeft sinds 2014 een stedenband met Toucountouna.

Uitwisselingstrajecten Dwagulu Dekente – Sint Niklaas – Senegal

De stad Sint-Niklaas ondersteunt sinds enkele jaren de werking van Dwagulu Dekente, een jongerenorganisatie ter bevordering van intercultureel leren. Dwagulu Dekente organiseert uitwisselings-trajecten voor jongeren uit het 5e en 6e middelbaar secundair onderwijs. De jongeren gaan tijdens dit traject dieper in op thema's zoals interculturaliteit, mondiale verhoudingen, agro-ecologie, gender, etc. Het traject omvat een voorbereidingstraject, een uitwisselingsreis naar Senegal, een reflectie-weekend en een tegenbezoek van Senegalese jongeren in België. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met Solidagro, een ngo die werkt voor het recht op voedsel en voedselsoevereiniteit door de promotie van agro-ecologische voedselsystemen. Daarnaast werkt Dwagulu Dekente samen met Senegalese partners AJE en La Voie. Beide zijn jongerenorganisaties die aan de slag gaan met

maatschappelijke thema's zoals milieu, landbouw, gezondheid, etc. Ook stad Sint-Niklaas is een partner van Dwagulu Dekente en heeft een stedenband met de Senegalese stad Tambacounda.

Dwagulu Dekente organiseerde in de coronaperiode het Crossing Borders traject. Dit was een grensverleggend traject van één week tijdens de zomervakantie. In samenwerking met Solidagro, het opvangcentrum Sint-Niklaas en Rode Kruis Sint-Niklaas kwam een diverse groep jongeren samen om in dialoog te gaan rond mondiale verhoudingen, interculturaliteit en agro-ecologie. De jongeren brachten hun perspectieven en ideeën samen om zich te verdiepen in gezamenlijke uitdagingen en het vormen van een duurzame en evenwaardige toekomst.

- [Over JINT | JINT](#)
- [Internationaal | Bataljong](#)
- [Uitwisseling tussen scholen over de grenzen heen - Scholenbanden](#)

Indirecte samenwerking

Lokale besturen kunnen hun mondiaal beleid ook vorm geven door initiatieven te ondersteunen van lokale actoren die zich inzetten voor mondiale samenwerking (bv. ngo's, 4de pijlerorganisaties, ziekenhuizen, scholen...). Het lokaal bestuur kan hierbij zowel een faciliterende als sturende rol innemen.

Als facilitator kan een gemeente bijvoorbeeld een platform aanbieden om kennisdeling, netwerking en samenwerking tussen de organisaties te stimuleren. De gemeentelijke raad voor ontwikkelingssamenwerking (GROS) biedt in heel wat gemeenten zulk platform. In lijn met nieuwe trends in mondiale samenwerking wordt zulke raad meer en meer benoemd als gemeentelijke raad voor internationale samenwerking (GRIS) of de mondiale raad. Er kunnen ook thematische werkgroepen en netwerkevents opgezet worden, bijvoorbeeld een uitwisselingsavond voor verenigingen die werken rond een specifiek thema.

Een sturende rol kan inhouden dat er bepaalde voorwaarden worden gesteld bij financiële ondersteuning van het Lokaal Bestuur, zoals het verplicht bijdragen aan een bepaalde Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling (SDG) of de verplichting om in de Vlaamse gemeente ook educatieve activiteiten rond wereldburgerschap te organiseren.

Wederkerigheid

Indirecte samenwerking kan een belangrijke bijdrage leveren tot het activeren en versterken van lokale actoren binnen de stad of gemeente die zich willen inzetten rond mondiale samenwerking. Het betreft vaak diverse types van actoren zoals ngo's, 4de pijlerorganisaties, ziekenhuizen, scholen, verenigingen, etc. Binnen hun respectievelijke netwerken of via gezamenlijke activiteiten (bv. een jaarlijks wereldfeest) kunnen zij het draagvlak voor mondiale samenwerking en mondiaal burgerschap verbreden bij de inwoners. Bovendien beschikken deze actoren vaak over gespecialiseerde kennis en vaardigheden en kunnen ze op een flexibele manier inspelen op specifieke vragen van of noden in het Globale Zuiden.

Participatie

Hoewel de mondiale raad (of GROS, GRIS, etc.) geen decretaal verplichte adviesraad is, ondersteunen en stimuleren lokale besturen die een mondiaal beleid voeren deze doorgaans wel, aangezien deze de participatie van lokale actoren binnen het mondiaal beleid van de stad bevordert. De mondiale raad omvat organisaties en inwoners uit de gemeente die actief zijn rond mondiale samenwerking. De mondiale raad bevordert overleg en afstemming tussen deze actoren, maar geeft ook adviezen aan het lokaal bestuur en zet gezamenlijke acties op rond bijvoorbeeld mondiaal burgerschap.

De mondiale adviesraden van heel wat lokale besturen kampen, net als andere adviesraden, met uitdagingen zoals veroudering en onvoldoende instroom van nieuwe vrijwilligers, een gebrek aan diversiteit en oubollige manieren van werken. Daarom zetten steeds meer lokale besturen in op dynamisering en hervorming, bijvoorbeeld door de mondiale raad uit te breiden naar duurzaamheid of door te werken met een strategische stuurgroep in combinatie met thematische werkgroepen en mogelijkheden om zich te engageren op korte termijn voor de uitvoering van specifieke activiteiten.

Termijn

Indirecte samenwerking vergt een langdurig engagement. Subsidiedossiers worden meestal jaarlijks behandeld.

Budget

Subsidies voor projecten in het kader van indirecte samenwerking variëren sterk naargelang het aantal ingediende subsidiedossiers en de kwaliteit ervan. Gemiddeld gaat het om bedragen tussen enkele duizenden en enkele tienduizenden euro's.

.....
: 4de Pijlersteunpunt | 11.11.11: Het 4de Pijlersteunpunt ondersteunt iedereen die vanuit
: Vlaanderen en Brussel betrokken is bij een project van internationale solidariteit.
:

Stad Antwerpen werkt samen met tal van partners aan een waterproject in Ghana.

Inhoudiging van een waterproject uitgevoerd door 4de pijlerorganisatie Humasol met steun van stad Antwerpen.

Antwerpen verbindt migratie met ontwikkelingssamenwerking

De stad Antwerpen steunt via een breed netwerk van lokale actoren ontwikkelingsprojecten in Congo, Ghana, Senegal en Marokko. Het gaat hierbij onder andere om diasporaverenigingen, hogescholen, het bedrijfsleven alsook lokale partners in het Globale Zuiden. De stad ondersteunt inhoudelijk, financieel en brengt verenigingen in contact met relevante partners. Een schoolvoorbeeld vormen de projecten die de ngo FOS samen met de Ghanese koepelorganisatie Ghana Council realiseert. Het betreft een samenwerkingsverband tussen alle pijlers van ontwikkelingssamenwerking (een ngo, de Vlaamse overheid onder de vorm van Partnerschap Water voor Ontwikkeling, Vlaamse bedrijven, 4de pijlerinitiatieven, de studenten van Humasol, een lokale Ghanese ngo en verschillende Ghanese bestuursniveaus: chiefs, district officers,...). Samen bouwen zij in Ghana stelselmatig een betere watervoorziening uit die duurzaam verankerd is, zowel op vlak van klimaat (met zonnepanelen) als op sociaal vlak door de installatie van watercomité's.

Stad Antwerpen beschouwt de diasporaorganisaties als een cruciale schakel tussen de Antwerpse partners van het project en de lokale actoren. Zij kunnen als geen

ander de lokale noden capteren en samen met de lokale partners prioriteiten stellen. Ze hebben de nodige interculturele competenties en beschikken over lokale netwerken. Door samen te werken met diverse partners bouwen ze bruggen tussen Antwerpen en hun herkomstland. Op die manier wil Antwerpen sociale cohesie en mondiale rechtvaardigheid zowel in het Globale Zuiden als in Antwerpen bevorderen. Deze vorm van indirecte samenwerking legt een concrete link tussen migratie en mondiale samenwerking en brengt de gemeenschappen dichter bij het Antwerpse stadsbestuur, waardoor ook de noden van de gemeenschap zelf beter bevestigd en gehoord kunnen worden. Deze win-win vormt een belangrijke meerwaarde voor stad Antwerpen en een erkenning voor de migranten die zich inzetten voor gestructureerde ontwikkelingsprojecten in hun land van herkomst.

Stad Antwerpen stimuleert bovendien de universiteit en hogescholen om samen te werken met de diasporaverenigingen bij het organiseren van stages en docentenuitwisseling. De lokale partnervereniging legt dan contacten, zorgt voor verblijfplaatsen en transport.

.....
European Network for Citizen Initiatives in Global Solidarity (CIGS): Dit Europees netwerk heeft als doel om kennisuitwisseling te bevorderen tussen 4e pijlerorganisaties die zich inzetten rond mondiale samenwerking.
.....

Lokeren ondersteunt Elasha vzw om onderwijs en water te verbeteren in Congo

Elasha vzw is een 4de pijlerorganisatie opgericht door Emile Elasha, Lokeraar van Congolese afkomst. Als student architectuur is hij het regime van president Mobutu moeten ontvluchten en is hij in Europa terechtgekomen. Hij woont intussen al jaren met zijn gezin in het Oost-Vlaamse Lokeren. In 2015 stond Emile mee aan de wieg van de coöperatie COOMIAP (Coopérative Minière et Agro-pastorale Pambi) die zich richt op het stimuleren van lokale werkgelegenheid via ambachtelijke diamantontginning en landbouw. Als voorzitter van de raad van bestuur volgt hij de werkzaamheden dagelijks op vanuit België. Hij gaat ook regelmatig ter plaatse. Naast zijn engagement binnen COOMIAP wilde Emile zijn actierrein verbreden en zich ook inzetten voor onderwijs, proper water, een

medische post, moderne technologieën... Daartoe richtte hij de vzw Elasha op en zocht hij in 2017 contact met de Lokerse GROS (Gemeentelijke Raad voor Ontwikkelingssamenwerking). Rond Emile ontstond vervolgens een comité dat zorgt voor netwerk en fondsenwerving. Vzw Elasha is nu lid van de GROS, andere 4de pijlerorganisaties in Lokeren. Vzw Elasha bouwt momenteel een basisschool met nabijgelegen ziekenpost in Lyamba in de regio Centraal Kasai. Hiervoor wordt samengewerkt met de lokale autoriteiten die een stuk grond hebben toegewezen dat ook werd afgebakend door het kadaster. De coördinatie van de bouwwerken gebeurt door COOMIAP, de lokale partner van vzw Elasha.

Provincie Antwerpen zet samen met lokale besturen in op bosherstel en bosbescherming in Peru en DR Congo

De provincie Antwerpen is het engagement aangegaan om als organisatie klimaatneutraal te zijn. Daartoe is de provincie een samenwerking aangegaan met BOS+ om jaarlijks 4000 ton CO₂ te compenseren door de aanplant van 72 hectare bomen in het Amazonewoud. Dit als laatste stap, na het beperken van de CO₂ uitstoot van de eigen organisatie. Daarnaast tracht de provincie Antwerpen ook in samenwerking met BOS+ bij te dragen tot de bescherming van 60 000 ha tropisch woud in Peru. Dit gebeurt via het project 'Behoud en herstel van Amazonewoud in het kader

van co-beheer van natuurreservaten door lokale gemeenschappen', te Peru. Bovendien zet de provincie Antwerpen zich in voor het behouden en stimuleren van de biodiversiteit en bosbescherming in het natuurreservaat Lomako-Yokokala in DR Congo met specifieke focus op het beschermen van de bonobo populatie. Hiervoor werkt provincie Antwerpen samen met de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen (KMDA), via het project 'Het behoud van bonobo's en overige diersoorten in het natuurreservaat van Lomako-Yokokala.. via bosbescherming en begeleiding van de lokale gemeenschap' te DR Congo.

Provincie Antwerpen stimuleert gemeenten uit haar provincie om mee in te stappen in ter bescherming van de biodiversiteit en het regenwoud.

De provincie Antwerpen moedigt lokale besturen aan om eveneens in te tekenen op deze samenwerkingen met KMDA en BOS+. Via een investering op maat in deze projecten kunnen lokale besturen een concrete bijdrage leveren aan meerdere duurzame ontwikkelings-doelstellingen waaronder SDG 1: strijd tegen armoede, 13: klimaatactie en 15: leven op het land. Bovendien kunnen deelnemende lokale besturen via de provincie rekenen op uitwisseling en netwerking met andere betrokken lokale besturen, BOS+ en KMDA omtrent deze projecten.

Provincie Antwerpen werkt samen met de ngo BOS+ om het tropisch woud in Peru te beschermen.

Wevelgem werkt samen met de private sector om studenten, leerkrachten, ondernemers en gezondheidswerkers van betaalbare fietsen te voorzien in Oeganda.

Mondiale samenwerking met de private sector

De private sector wordt meer en meer erkend als belangrijke actor binnen de internationale samenwerking, inclusief de gemeentelijke mondiale samenwerking. Het bedrijfsleven kan, in samenwerking met overheden, ngo's en andere belanghebbenden, bijdragen tot het implementeren en opschalen van innovatieve en duurzame oplossingen voor mondiale uitdagingen. Dat vereist weliswaar een verschuiving naar duurzame bedrijfsmodellen en productieprocessen gericht op sociale rechtvaardigheid (o.a. waardig werk) en inspanningen om de nefaste impact op het milieu terug te dringen.

Via gemeentelijke mondiale samenwerking kan de institutionele en operationele capaciteit van lokale besturen inzake hun beleid rond lokale economische ontwikkeling versterkt worden. Beleidsaspecten die hierbij aan bod kunnen komen, zijn het aangaan en beheren van publiek-private partnerschappen, het vereenvoudigen van administratieve procedures voor ondernemingen, het aantrekken van investeringen, het bevorderen van toegang tot financiering, het stimuleren van de sociale en circulaire economie of het formaliseren van de informele sector.

Een partnerschap met een lokaal bestuur in het Globale Zuiden is niet altijd noodzakelijk binnen deze modaliteit. Lokale besturen in Vlaanderen kunnen bijvoorbeeld in hun eigen aankoopbeleid de risico's op schendingen van arbeids- en mensenrechten in internationale toeleveringsketens inperken (zie praktijkvoorbeeld TruStone).

Wederkerigheid

Indien deze modaliteit zich voordoet in het kader van een partnerschap tussen twee lokale besturen, dan kan het bijdragen tot wederzijdse versterking van het beleid rond lokale economische ontwikkeling. Beide partners kunnen bijdragen tot elkaars duurzame economische groei en duurzame ontwikkeling. Het kan ook zakelijke opportuniteiten bieden voor ondernemingen uit beide partnergemeenten.

Participatie

Voor deze modaliteit is een multi-actoren benadering aangewezen waarbij zowel lokale besturen en actoren vanuit de private sector alsook middenveldorganisaties, kennisinstellingen, vakbonden en andere belanghebbenden betrokken worden. Zulke aanpak bevordert kennisoverdracht, capaciteitsontwikkeling, mobilisatie van middelen en innovatie. Multistakeholder initiatieven rond fair trade in het kader van een mondiale gemeentelijke samenwerking vormen hier een voorbeeld van (zie praktijkvoorbeeld Brugge - Ebolowa).

Termijn

Meestal projecten met een langetermijnperspectief.

Budget/Financiering

De volgende internationale programma's (geen exhaustieve lijst) ondersteunen gemeentelijke mondiale samenwerking waarbij ook de betrokkenheid van de private sector wordt gestimuleerd.

- The International Urban Cooperation (IUC) programme: Dit programma stelt steden in staat om contacten te leggen en oplossingen voor gemeenschappelijke problemen te delen. Het maakt deel uit van een langetermijnstrategie van de Europese Unie om duurzame stadsontwikkeling te bevorderen in samenwerking met zowel de openbare als de private sector.
- The Global Sustainable Technology and Innovation Community (G-STIC): Om landen in het Globale Zuiden te ondersteunen in de strijd tegen klimaatverandering, lanceerde de Vlaamse regering in 2021 het G-STIC Klimaatactieprogramma. Door financiële steun te verlenen aan projecten voor aanpassing aan en matiging van de klimaatverandering wil G-STIC de uitvoering van klimaatbeleid, -strategieën, -regelgeving en -actieplannen in het Globale Zuiden versterken. Bij verschillende projecten van de eerste projectoproep waren lokale besturen betrokken.
- De Koning Boudewijnstichting voorziet via haar permanente oproep 'Enterprises for SDG's' subsidies voor projecten van bedrijven die bijdragen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen in het Globale Zuiden.

- Mondiale gemeentelijke samenwerking en de private sector – Platforma 2021 (hoofdstuk 4)
- Cities for Fair Trade: Alliances for a Sustainable Chocolate Chain | Capacity4dev (europa.eu)

Hotelschool Ter Groene Poorte en de landbouwschool in Ebolowa organiseren samen masterclasses rond duurzame cacao.

Brugge en Ebolowa voor een duurzamere chocoladewaardeketen

De stad Brugge heeft een partnerschap met Ebolowa, een provinciehoofdstad in een cacaorijke streek in het Zuiden van Kameroen. Ebolowa en Brugge zijn beiden Fair Trade en chocoladesteden. De chocoladesector kampt echter met grote uitdagingen zoals ontbossing, kinderarbeid, te lage lonen en slechte werkomstandigheden. Door een concrete samenwerking met de Brugse Chocoladegilde en cacao-coöperatie Bityili in Ebolowa willen beide stadbesturen bijdragen aan de transitie naar meer duurzame chocolade. Vanuit het partnerschap wordt ingezet op sensibilisering, uitwisseling met andere coöperaties, vorming en logistieke ondersteuning van cacao producenten om meer duurzame productie mogelijk te maken. Op die manier wordt ook bijgedragen aan een hoger inkomen voor de cacao boeren. Daarnaast wordt ingezet op de transformatie van cacao in nevenproducten (olie, zeep, chocolade) voor de lokale en regionale markt.

Brugge heeft een eigen stadschokolade, 'Sjokla', gemaakt van fairtradecacao die de Gilde van Brugse Chocolatiers produceert. Een deel van de opbrengst gaat naar projecten in Ebolowa en momenteel wordt onderzocht of het haalbaar is om de 'Sjokla' te vervaardigen met cacao uit de partnerstad. Met dit stadsproduct wil de stad Brugge het belang van duurzame chocolade en het respect voor het ambacht van de cacao producent en de chocolatier onderstrepen. Hiertoe werd door marketingstudenten

van de hogeschool Howest in kaart gebracht hoe de Bruggelingen en de Brugse chocoladesector tegenover duurzame chocolade staan. Op basis van deze info worden acties opgezet om duurzame cacao en chocolade op de kaart te zetten. Het project verloopt volgens een multi-stakeholdermodel waarbij lokaal samengewerkt wordt met de Brugse chocoladegilde voor de productie en verkoop van 'Sjokla' en met Oxfam en het chocolademuseum Choco-Story voor de sensibiliserende acties rond duurzame chocolade. Hotelschool Ter Groene Poorte en de landbouwschool in Ebolowa organiseren samen ook masterclasses rond duurzame cacao.

De Brugse stadschokolade 'Sjokla' is gemaakt van fairtradecacao en lokaal geproduceerd door de Gilde van Brugse Chocolatiers.

- FairTradeGemeente
- Fair Trade Towns International

TruStone: lokale besturen engageren zich voor verantwoorde natuursteen

In 2015 verscheen een spraakmakende reportage over schendingen van de mensenrechten bij de aankooppraktijk van natuursteen door Vlaamse steden en gemeenten. Het beeldmateriaal toonde gevallen van kinderarbeid, moderne slavernij, extreem lage lonen en onveilige arbeidsomstandigheden bij de productie van natuursteen in India, Zimbabwe en Vietnam. Op de verontwaardiging hierover volgde een intensieve zoektocht door de Vlaamse overheid naar gepaste tools om dergelijke praktijken uit te bannen, hetgeen in samenwerking met de Nederlandse overheid, ngo's en vakbonden uitmondde in het TruStone initiatief.

Het initiatief, gelokaliseerd in de Sociaal-Economische Raad (SER) in Nederland richt zich, naast de leveranciers van natuursteen, ook op lokale besturen. Aanbestedende overheden die zich aansluiten bij TruStone, maar ook verwerkende bedrijven van natuursteen, verbinden zich ertoe om natuursteen aan te

kopen bij leveranciers waarvan de winning en verwerking voldoet aan de internationale normen en richtlijnen. Bedrijven nemen op vrijwillige basis deel, maar zodra ze deelnemen worden ze geacht te voldoen aan de bepalingen in de overeenkomst, met het risico dat ze worden uitgesloten als ze niet voldoen. De leveranciers dienen tijdsgebonden mijlpalen te behalen m.b.t de transparantie van hun waardeketens (in kaart brengen van de groeves en verwerkende bedrijven), het opzetten en uitvoeren van een actieplan, en het rapporteren over dat actieplan. Het TruStone secretariaat ondersteunt zowel de deelnemende bedrijven bij het opzetten van 'due diligence' systemen, als lokale overheden bij de aankoop van duurzaam natuursteen.

Begin 2023 had TruStone 29 lokale besturen als lid in Vlaanderen en 10 in Nederland. Er zijn 34 bedrijven aangesloten in Nederland en 15 bedrijven uit Vlaanderen.

Wevelgem, de fiets en het Zuiden

Sinds 2019 werkt de gemeente Wevelgem samen met vzw Coop-Uganda in het project 'Wevelgem, de fiets en het Zuiden'. Coop-Uganda is een lokale afdeling van de Nederlandse stichting Cycling out of Poverty (Coop-Africa) in de Oegandese stad Jinja.

Het project heeft als doel om de fiets als duurzaam vervoermiddel te promoten om zo de inwoners van Wevelgem en Jinja aan te zetten om voluit voor de fiets te kiezen. Het project wil zo een positieve bijdrage leveren aan het klimaat, mobiliteit en gezondheid. Binnen het project worden in samenwerking met de centra voor volwassenenonderwijs Miras en Creo tweedehandsfietsen ingezameld die vervolgens worden hersteld en verkocht. De opbrengst gaat naar de fietsprojecten van Coop-Uganda.

Daarnaast organiseert de Gemeente Wevelgem kennisuitwisselingsprojecten tussen België en Oeganda voor fietsherstellers. In de streek van Jinja

voorziet Coop-Uganda fietsen aan een betaalbare prijs voor studenten, leerkrachten, ondernemers en gezondheidswerkers. Bovendien organiseert Coop-Africa met het bedrijfje 'Bikeventures' ook fiets-uitstappen voor toeristen. De inkomsten worden vervolgens gebruikt voor de werking van Coop-Africa.

Het project kwam mede tot stand dankzij middelen van de Provincie West-Vlaanderen, en loopt af in 2023. In een vervolgproject zal worden ingezet op digitale uitwisseling tussen jongeren en beleidsbeïnvloeding bij het ontwikkelen van een fietsecosysteem. Naar de toekomst toe beoogt Wevelgem de verankering van de samenwerking. Het opzetten van een stedenband met de stad Jinja kan hiervoor een mogelijkheid bieden.

Studenten fietsen naar school in Jinja, Oeganda.

Burgemeester van Genk, Wim Dries, licht de bijdrage van de lokale besturen aan de SDG's toe op het High Level Political Forum in New York.

Leden van het Platforma-netwerk overleggen met de Europese vertegenwoordiging bij de Verenigde Naties.

Mondiale netwerken

Gemeentelijke mondiale samenwerking hoeft zich niet te beperken tot activiteiten binnen een 1 op 1 partnerschap. Lokale besturen kunnen ook via internationale netwerken met andere gemeenten wereldwijd in contact komen om kennis en ervaring uit te wisselen rond bepaalde beleidsthema's. Dit kan eveneens via internationale consortia waar ook andere types actoren deel van uitmaken zoals academici, middenveldorganisaties en actoren uit de private sector. Binnen deze netwerken of consortia kunnen bovendien gezamenlijke projecten worden opgezet en kan er aan belangenbehartiging of beleidsbeïnvloeding worden gedaan.

Wederkerigheid

Deelname aan een internationaal (multi-actor) netwerk biedt sterke kansen voor uitwisseling van kennis en ervaringen. Bovendien kan het kansen bieden aan de gemeente om nieuwe samenwerkingsprojecten op te zetten met andere besturen waarmee ze een gemeenschappelijk doel hebben. Het biedt eveneens opportuniteiten om subsidies aan te trekken voor deze projecten, bijvoorbeeld vanuit Europa.

Termijn

Een lange termijn engagement is meestal aangewezen maar niet noodzakelijk.

Budget

Voorname tijdinvestering voor deelname van medewerkers aan de netwerkmeetings en terugkoppeling van inzichten naar de gemeente alsook eventuele reiskosten.

De Europese Unie voorziet financiering voor verschillende programma's van internationale samenwerking waarin lokale besturen in consortium met andere actoren kunnen samenwerken rond specifieke thema's.

- Het AfriFoodLinks programma (zie hieronder) wordt financieel ondersteund door de Europese Unie en wordt gecoördineerd door het 'Local Governments for Sustainability Africa' (ICLEI-Africa) netwerk (zie hieronder). Het project beoogt het bevorderen van voedselzekerheid op een socio-ecologisch verantwoorde manier.
- Het Europese 'Development Education and Awareness Raising' (DEAR) programma dat projecten steunt waarbij middenveldorganisaties en lokale besturen samenwerken rond mondiaal burgerschap.
- Het Europese Inclucities netwerk faciliteert uitwisseling tussen lokale besturen faciliteert rond integratie van nieuwkomers.

Naar duurzame voedselsystemen met het AfriFOODlinks programma

Het AfriFOODlinks programma is gestart in december 2022 en wordt door de EU gefinancierd. Het project wordt gecoördineerd door ICLEI Afrika en brengt 26 partners uit de hele wereld samen om de voedselzekerheid en stedelijke duurzaamheid in 65 steden in Afrika en Europa te verbeteren. Het programma legt zich toe op de volgende strategieën:

- 1) Het toepassen van een stedelijke voedselsysteemplans om verschuivingen naar gezonde, duurzame voeding te bevorderen
- 2) Transformatie van stedelijke voedselomgevingen door sociaal-technische experimenten
- 3) Bevorderen van een inclusief multi-actoren beleid om ambtenaren, kleine ondernemingen en gemeenschappen in staat te stellen hun voedselsystemen zelf vorm te geven
- 4) Ondersteuning van agro-voedingsbedrijven die geleid worden door vrouwen en jongeren ter

bevordering van lokale waarde toevoeging en inclusieve economische participatie

AfriFOODlinks investeert in verandering van het voedselsysteem in 5 Afrikaanse Hub Steden en betreft 10 Afrikaanse en 5 Europese Sharing Cities om samen met hen te leren van elkaar, hun innovaties op het gebied van voedselsystemen te delen en samen proefprojecten op te zetten die in elke Sharing City kunnen worden uitgevoerd. De stad Brugge is één van deze Sharing Cities en betrokken bij het 'Food Smart Cities for Development Project' dat eveneens gefinancierd wordt door de EU in het kader van het DEAR (development education and awareness raising) programma. Door haar betrokkenheid in beide programma's kon Brugge deelnemen aan de werksessie van het Milan Urban Food Policy Pact, een globaal netwerk rond duurzame voedselsystemen. Londen, Frankfurt, New York, Chicago, Melbourne, Amsterdam, Barcelona, Dakar, Osaka, Moscow en Tel Aviv zijn enkele grote namen die meewerken aan dit pact.

Er bestaan talloze internationale netwerken rond evenveel thema's voor lokale besturen. Enkele voorbeelden:

- Platforma is een Europese coalitie van steden en regio's - en hun verenigingen - die actief zijn op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Dit internationaal netwerk richt zich op het bevorderen van mondiale samenwerking tussen gemeenten en steden via het faciliteren van kennisuitwisseling, peer-learning, en het experimenteren met innovatieve manieren van samenwerking. Platforma maakt deel uit van de Council of European Municipalities and Regions (CEMR), de Europese koepelvereniging van lokale besturen.
- ICLEI - Local Governments for Sustainability is een wereldwijd netwerk van meer dan 2500 lokale en regionale overheden die zich inzetten voor duurzame stedelijke ontwikkeling. Actief in meer dan 125 landen, richt dit netwerk zich op de versterking van lokaal beleid rond duurzame ontwikkeling. Dit gebeurt voornamelijk via peer-to-peer uitwisseling en het stimuleren van lokale actie.
- United Cities and Local Governments (UCLG) is het wereldwijde netwerk van steden en lokale, regionale en grootstedelijke overheden en hun verenigingen dat zich inzet om hun stem te vertegenwoordigen, te verdedigen en te versterken. De Capacity and Institution Building (CIB) werkgroep binnen UCLG richt zich op kennisuitwisseling over internationaal beleid en samenwerking.
- The RUAF Global Partnership on Sustainable Urban Agriculture and Food Systems is een consortium van gespecialiseerde instellingen en organisaties, waaronder steden, onderzoeksinstituten en ngo's, met een erkende staat van dienst op het gebied van stedelijke en randstedelijke landbouw en oplossingen voor stedelijke voedselsystemen. Het partnerschap biedt een platform voor leren en kennisuitwisseling tussen wetenschap, beleid en praktijk.
- The Climate Alliance is sinds de oprichting in 1990 uitgegroeid tot een daadkrachtig stedennetwerk dat lokale maatregelen neemt tegen de wereldwijde klimaatverandering. Bijna 2000 steden, gemeenten en regionale overheden alsook provincies, ngo's en andere organisaties uit heel Europa maken deel uit van het netwerk.
- Eurocities is een uitgebreid netwerk van meer dan 200 Europese steden. Het netwerk biedt een platform om kennis en ideeën te delen, ervaringen uit te wisselen, gemeenschappelijke problemen te analyseren en innovatieve oplossingen te ontwikkelen door middel van een breed scala aan forums, werkgroepen, projecten, activiteiten en evenementen.
- Cities Alliance is een wereldwijd partnerschap dat steden ondersteunt in duurzame ontwikkeling. De organisatie is gevestigd in Brussel en is gelieerd aan de Verenigde Naties (UNOPS). Cities Alliance heeft momenteel programma's in Tunesië en Oeganda. Nationale en lokale overheden in deze landen worden ondersteund in stedelijke ontwikkeling, planning en stadsbeheer, alsook dienstverlening aan burgers. Cities Alliance werkt hiervoor samen met onder meer universiteiten in de partnerlanden.

Pakistan werd in 2022 zwaar getroffen door overstromingen. Vlaamse lokale besturen, waaronder Duffel, toonden hun solidariteit.

Humanitaire hulp / Noodhulp

Humanitaire hulp en noodhulp zijn modaliteiten van de gemeentelijke mondiale samenwerking die aangewend worden om bijstand te verlenen aan lokale besturen in het Globale Zuiden die geconfronteerd worden met acute noodsituaties of rampen.

- Humanitaire hulp gebeurt meestal over een langere termijn en is voornamelijk gericht op het lenigen van noden na rampen. Het gaat hierbij vaak over rampen die veroorzaakt worden door mensen, zoals een gewapend conflict. Humanitaire hulp kan zich onder andere richten op rehabilitatie en wederopbouw alsook het versterken van de veerkracht van de getroffen gemeenschappen.
- Noodhulp is eerder van korte duur en is voornamelijk gericht op het verlenen van hulp tijdens de acute fase van urgentie, op 'levens redden'. Noodhulp wordt vaak verleend na natuurrampen (bv. aardbeving of overstroming) of technologische rampen (bv. een ontploffing waarbij gevaarlijke chemische stoffen vrijkomen). Het omvat voornamelijk financiële ondersteuning, vaak via gespecialiseerde ngo's zoals het Rode kruis of Artsen Zonder Grenzen.

De procedure tot toekenning van humanitaire hulp of noodhulp wordt doorgaans opgestart na een hulpvraag van een humanitaire ngo of van consortium 12-12, waarna de gemeentelijke adviesraad zijn advies hierop geeft. Maar het gebeurt evengoed dat de hulpvraag vanuit de mondiale raad komt of vanuit de gemeenteraad of het schepencollege. Heel wat lokale besturen hebben een subsidiereglement uitgewerkt met richtlijnen voor het toekennen en verstrekken van humanitaire hulp of noodhulp (zie Praktijkvoorbeeld).

Wederkerigheid

Door humanitaire en noodhulp te bieden, tonen Vlaamse lokale besturen hun betrokkenheid en solidariteit. Het is een vorm van mondiale samenwerking dat zichtbare en tastbare effecten oplevert, wat het draagvlak voor mondiale samenwerking bij de inwoners van de gemeente kan versterken. Via hun betrokkenheid bij humanitaire hulp of noodhulp kunnen lokale besturen nieuwe inzichten verwerven en leren van de ervaringen van andere gemeenten. Dit kan leiden tot innovatieve manieren van rampenbeheersing, die ook van toepassing kunnen zijn op noodsituaties in de eigen stad of gemeente.

De noodhulp kan bijdragen tot het redden van levens, het verzachten van de gevolgen van de ramp en het versterken van de veerkracht van de getroffen gebieden. Humanitaire hulp kan bovendien bijdragen tot versterkte capaciteit op het gebied van wederopbouw, rampenbeheer en -preventie. Het kan ook een aanleiding zijn voor nieuwe vriendschapsrelaties of partnerschappen.

Participatie

Aangezien het meestal een storting betreft van financiële middelen via een gespecialiseerde humanitaire organisatie, is de participatie van actoren uit de gemeente eerder beperkt. In sommige gevallen kan de gemeente of stad wel een faciliterende rol spelen bij een sensibiliserings- en fondsenwervingscampagne bij de bevolking en op die manier aanzetten tot internationale solidariteit.

Termijn

Noodhulpinterventies zijn van korte duur. Humanitaire hulp omvat meestal een meer langdurige samenwerking.

Budget

Eerder beperkte budgetten, afhankelijk van de noodsituatie en de hulpvraag. Gemiddeld gaat het om een paar duizend euro per verleende subsidie.

Cities 4 Cities/United 4 Ukraine

Cities 4 cities/United 4 Ukraine is een platform dat ondersteuning biedt bij het opzetten van samenwerkingsverbanden tussen Oekraïense gemeenten en lokale overheden uit andere landen die humanitaire hulp willen verlenen. Het platform biedt een databank met profielen van meer dan 100 Oekraïense gemeenten die openstaan voor samenwerking. Elk profiel bevat korte informatie over de gemeente, de ligging, de bevolking, de belangrijkste economische sectoren en hoe de gemeente het sinds het begin van de Russische invasie in Oekraïne heeft gedaan. Potentiële partnergemeenten kunnen een verzoek voor samenwerking sturen naar het platform dat vervolgens een eerste contact organiseert.

Duffel biedt financiële hulp voor slachtoffers overstromingen in Pakistan

In de zomer van 2022 werd Pakistan getroffen door de zwaarste overstroming in twaalf jaar die het rechtstreeks gevolg was van klimaatverandering. 33 miljoen Pakistani werden getroffen en er vielen duizenden doden als gevolg van deze natuurramp. De lokale afdeling van het Rode Kruis vroeg het gemeentebestuur van Duffel om financieel bij te dragen tot de noodhulp die via de plaatselijke Rode Kruis-afdelingen in Pakistan werd verleend. Deze hulp bestond erin om basisbehoeften zoals onderdak en voedselvoorziening te voorzien voor mensen in nood. Duffel heeft een subsidiereglement voor internationale solidariteit waarin noodhulp vervat zit. Op basis van dit reglement werd advies gevraagd aan de Duffelse Adviesraad voor Internationale Solidariteit (DARIS) om vervolgens 2.250 euro aan financiële hulp via het Rode Kruis aan Pakistan te bezorgen. In een interview motiveert de schepen van lokaal mondiaal beleid

dit initiatief als volgt: 'Als lokaal bestuur met FairTrade titel en medeondertekenaar van de SDG-engagementsverklaring van VVSG rond de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen vinden we het belangrijk om hierin mee onze verantwoordelijkheid te nemen door financiële steun aan Pakistan te bieden.' (schepen Luc Van Houtven, Radioreflex, 8/12/2022).

Partnerschappen tussen lokale besturen kunnen helpen om de humanitaire noden in Oekraïne te lenigen.

Korte termijn expertise- uitwisseling

Deze werkvorm omvat projecten van bepaalde duur waarbij Vlaamse gemeenten met partnergemeenten in het Globale Zuiden rond specifieke beleidsthema's uitwisselen en mekaar ondersteunen bij het aanpakken van specifieke uitdagingen rond deze thema's.

Wederkerigheid

Beide partnergemeenten wisselen op een gelijkwaardige basis uit over elkaars sterktes en uitdagingen omtrent hun werking rond afgebakende beleidsthema's. Het traject kan een opstap zijn naar een meer langdurige samenwerking.

Participatie

Binnen een uitwisselingstraject wordt vanuit beide gemeenten gestreefd naar brede betrokkenheid van het ambtelijk en politiek niveau alsook van andere actoren in de gemeenten (bv. middenveld, scholen en bedrijven).

Termijn

Kortlopende trajecten van een bepaalde periode.

Budget

De volgende subsidiekanalen voorzien financiering voor kortlopende uitwisselingstrajecten:

- VVSG financiering voor SDG partnerschappen (zie praktijkvoorbeeld)
- Europese fondsen waaronder het Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF) en TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange instrument). Zie ook de EU-Fondsenwijzer die mede door de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) werd uitgewerkt voor decentrale overheden.

VVSG-projectoproep SDG partnerschappen

De VVSG wil, met steun van de federale overheid, vanaf 2023 experimenteren met een nieuwe vorm van internationale samenwerking. Binnen deze werkvorm kunnen Vlaamse lokale besturen gedurende een periode van 2 jaar met een partnergemeente uit Benin of Rwanda rond een specifiek thema uitwisselen op basis van een collega-tot-collega relatie. Dit met als doel om wederzijds leren, een mondiale blik en interne reflectie te stimuleren. Dit experiment kreeg de naam 'SDG-partnerschap', omdat het vanuit dit partnerschap wil bijdragen aan de realisatie van de Agenda 2030.

Voor de trajecten met Rwandese partnergemeenten werd ervoor gekozen om in eerste instantie samen te werken rond 'burgerparticipatie' (SDG 16). Voor de trajecten met Beninese gemeenten ligt de focus op 'lokale welvaart' waarbij thema's zoals innovatie, waardig werk, ongelijkheid en hernieuwbare energie aan bod kunnen komen.

De VVSG voorziet 35.000 euro financiering per SDG-partnerschap. Er is bovendien verdere begeleiding vanuit de VVSG mogelijk indien de lokale besturen interesse tonen om na het SDG-partnerschap verder samen te werken in de vorm van een stedenband.

De VVSG is op bezoek bij haar Rwandese zustervereniging RALGA. Samen onderzoeken ze de mogelijkheden hoe gemeenten uit beide landen op korte termijn rond participatie kunnen uitwisselen.

Het IDEAL-programma van VNG International: inclusief lokaal beleid via internationale samenwerking

Het Inclusive Decision at Local Level (IDEAL) programma is een programma van VNG International dat erop gericht is om uitwisseling te faciliteren rond specifieke beleidsthema's tussen Nederlandse gemeenten en lokale besturen in het Globale Zuiden.

Tijdens het IDEAL programma 2017-2022 werd voornamelijk gefocust op het versterken van burgerparticipatie. Vanaf januari 2022 werd een nieuw programma opgestart, waarbij de thematische focus voornamelijk gaat naar veiligheid, rechtsorde, migratie, economische ontwikkeling en waterbeheer. Het programma wordt ondersteund door het Nederlandse ministerie van buitenlandse zaken.

ORIENT-8: nieuwkomers oriënteren via Smart Mentoring

Orient8 was een tweejarig project (2021-2022) gericht op het uitwerken en uittesten van een impactvol mentoringprogramma dat bijdraagt tot het integratieproces van nieuwkomers. Het project omvatte een samenwerking tussen de stad Mechelen, Nikaia-Rentis (lokaal bestuur in Griekenland), Sala (lokaal bestuur in Zweden), HIVA-KU Leuven en Beyond the Horizon vzw.

Belangrijke projectresultaten omvatten een digitale applicatie die toelaat om op een toegankelijke en gebruiksvriendelijke manier nieuwkomers te informeren, een digitale matching tool voor het matchen van buddies en nieuwkomers alsook een praktische gids voor het opzetten en omkaderen van een buddywerking. Het project werd gefinancierd door het Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF).

Integrating Cities - UNITES

UNITES staat voor 'Urban INTEgration Strategies through co-design'. Het project loopt van 2022 tot 2024 en wordt geleid door Eurocities. Het voorziet vorming, begeleiding en subsidies voor 8 Europese steden om in samenwerking met nieuwkomers en andere actoren integratiestrategieën voor nieuwkomers uit te werken.

Hiertoe wordt een online cursus (MOOC) ontwikkeld voor praktijkmensen die werken rond de integratie van nieuwkomers. De deelnemende steden wisselen ook ervaringen en kennis uit in een lerend netwerk.

Het UNITES-project is een vervolg op het CONNECTION-project dat liep van 2020 – 2022. Het doel van dit project was om transnationaal kennis uit te wisselen rond integratiebeleid. Hierbij ging specifieke aandacht naar sociale netwerking, gender, doorstroming naar de arbeidsmarkt en de ontwikkeling van een one-stop-shop waar nieuwkomers terecht kunnen met hun vragen. Beide projecten werden gefinancierd door het Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF).

Heel wat gemeenten gebruiken de SDG's als kader voor hun internationale samenwerking.

Literatuurlijst

- Amorim, A., & Martinot-Lagarde, P. (2013). City-to-City and South-South and Triangular Cooperation. International Labour Office. [🔗](#)
- Bossuyt, J.; Steenberghe, R. (2012). Development effectiveness at the local and regional level. Tostering synergies between local and regional governments and the EU in the post-Busan era. Platforma. [🔗](#)
- Capuano, J., De Marchi, M., Franch, S., Rossi, S., & Rosso, P. (2015). Decentralised cooperation and its potential for local democratic governance: the experience of Trentino decentralised cooperation. *Research and Perspectives on Development Practice*, 19. [🔗](#)
- Deruytter, X. (2018) Europese verbroedering in vier Vlaamse gemeenten. Zwevend tussen mooie idealen, moeilijkheden en hedendaagse uitdagingen. Wetenschappelijke verhandeling. Master thesis. UGent. [🔗](#)
- Develtere, P., Huyse, H., & Van Ongevalle, J. (2021). *International Development Cooperation Today*. Leuven University Press.
- European Commission, (2016). *Supporting decentralisation, local governance and local development through a territorial approach*. Brussels: European Commission. [🔗](#)
- Fernández de Losada Passols, A. (2017). *Shaping a new generation of decentralised cooperation. For enhanced effectiveness and accountability*. Brussels. (Platforma) [🔗](#)
- Fernández de Losada Passols, A., & Calvete Moreno, A. (2018). *Decentralised cooperation to achieve the 2030 Agenda: Towards a new generation of multi-stakeholder partnerships. In Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR) & PLATFORMA, Brussels, BE.* [🔗](#)
- FRIEDEMANN, B. (2015). *City to City: A guide to the UCLG learning universe*. United Cities and Local Governments(UCLG) Learning Team. [🔗](#)
- Gutiérrez Goiria, J., Herrera Herrera, A. F., Amiano Bonachea, M. I., Labaien Eiguren, I., Malagón Zaldúa, E., Martínez Martínez, I., ... & Villena Camarero, U. (2022). Potential and practices of decentralised development cooperation: an international perspective. [🔗](#)
- Gupte, J., & Aslam, S. (2022). *Decentralised Cooperation and Local Government: Addressing Contemporary Global Challenges*. [🔗](#)
- Kania, M. (2021). Sub-state governments as rising stakeholders in development cooperation. The added value of regional governments in the light of debates on effectiveness in development. *The European Journal of Development Research*, 33(3), 604-625.
- OECD (2018). *Reshaping Decentralised Development Co-operation: The Key Role of Cities and Regions for the 2030 Agenda*. OECD Publishing. [🔗](#)
- OECD (2019) *Decentralised Development Cooperation: Unlocking the Potential of Cities and Regions*, OECD Development Papers no. 22. [🔗](#)
- Platforma & Nalas (2021). *Decentralised cooperation handbook*. [🔗](#)
- Platforma (2010). *Decentralised development cooperation – European perspectives* [🔗](#)
- Belgische Ontwikkelingssamenwerking (2014). *De Belgische strategie voor humanitaire hulp*. Strategienota. [🔗](#)
- UCLG (2022). *The Role of Local and Regional Governments in Development Cooperation A New Call to Action Towards 2030 and Beyond*. UCLG policy paper. [🔗](#)

Meer weten?

internationaal@vvsg.be of www.vvsg.be

De basisinformatie voor deze publicatie verzamelde HIVA (KU Leuven) in opdracht van de VVSG. De ontwikkeling van deze publicatie werd financieel ondersteund door PLATFORMA (met middelen van de Europese Commissie), de Vlaamse overheid & de federale overheid.

Coördinatie en productie: VVSG vzw • Bischoffsheimlaan 1-8 • 1000 Brussel
Juni 2023

Over de VVSG

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw is het steunpunt, de belangenbehartiger en de beweging van het lokale bestuur. Alle 300 gemeenten en OCMW's in Vlaanderen zijn lid, naast vele politiezones en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Een huis van vertrouwen dat zijn leden advies en begeleiding verleent, informatie op maat geeft, opleiding en vorming verzorgt, ontmoetingsdagen organiseert en andere ondersteunende diensten biedt. Meer dan 10.000 politici en ambtenaren volgen elk jaar een studiedag of een opleiding bij de VVSG.

Coördinatie en productie:
VVSG vzw • Bischoffsheimlaan 1-8 • 1000 Brussel
Augustus 2023

VVSG

